CHERNIVTSI
LAW SCHOOL

ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Юридичний факультет

Кафедра кримінального права

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Декан юридичного факультету
проф. Віталій ГОРДЄЄВ
«28» серпня 2026 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КРИМІНОЛОГІЯ

вибіркова

Освітня програма: Право
Спеціальність: 081 Право
Галузь знань: 08 Право
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: юридичний
Мова навчання: українська

Чернівці
2026 рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«Кримінологія»** складена відповідно до вимог Освітньої програми «Право» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» галузі знань 08 «Право».

Розробники:
Продан Тетяна Василівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*
Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:
Продан Тетяна Василівна, *доцентка кафедри кримінального права, кандидатка юридичних наук, доцентка*

Затверджено на засіданні кафедри кримінального права

Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року
В.о. завідувача кафедри кримінального права _____ к.ю.н., доц. Марія ДЯКУР

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол № 1 від «28» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ **PhD, ас. Лаура БЗОВА**

МЕТА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

Метою освітнього компонента «Кримінологія» є опанування здобувачами основних кримінологічних понять, ознайомлення із предметом кримінології, методологічною базою дослідження, принципами, завданнями і функціями, історією виникнення і розвитку даного наукового напряму, співвідношенням кримінології з іншими науками, дослідження проблемних питань пов'язаних із теоретичними та практичними аспектами поняття злочинності, її змін, регіональних і соціально-групових відмінностей, дослідження особистості злочинності та механізму злочинної поведінки, вивчення причинності відповідної злочинності, розробка рекомендацій з питань протидії цьому явищу, а також вивчення методології та методики кримінологічних досліджень, висвітлення кримінологічного аналізу окремих видів злочинності (професійної злочинності, рецидивної злочинності, насильницької злочинності, сімейно-побутової злочинності, наркозлочинності, кіберзлочинності, корисливої злочинності, пенітенціарної злочинності).

Вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Кримінологія» надає можливість здобувачам ознайомитись із викликами сьогодення, що постають перед правником у сфері протидії злочинності. Під час опанування даної дисципліни здобувачі глибше розуміють криміногенні фактори, що сприяють виникненню злочинності, аналізують статистичні дані на основі яких в майбутньому можуть робити кримінологічне прогнозування щодо злочинності. Освоєння освітнього компонента в подальшому дозволяє отримані навички застосовувати у розробленні проєктів програм щодо боротьби із злочинністю.

Основними ***завданнями*** освітнього компонента є:

- ✓ ознайомитись: з методологічною базою дослідження, принципами, завданнями і функціями даної науки; з поняттям предмета науки «Кримінологія», співвідношенням кримінології з іншими науками; з історією виникнення і розвитку даного наукового напряму.
- ✓ опанувати: самостійно проводити комплексний аналіз стану та факторів злочинності, конкретної криміногенної ситуації, організації і безпосередньої реалізації заходів протидії злочинності; співвідносити теоретичні знання із практикою їх застосування, проводити кримінологічне дослідження, а також здійснювати інші окремі види кримінологічної діяльності.
- ✓ сформувати у здобувачів: високу правову культуру мислення; здатність неупереджено сприймати правові явища і процеси; аналітичне мислення, вміння самостійно працювати з джерелами кримінологічної інформації, результатами кримінологічних досліджень, кримінологічними теоретичними та нормативно-правовими джерелами, вміння систематизувати отримані знання.

Пререквізити

Для підвищення ефективності засвоєння курсу даний освітній компонент пропонується для вільного вибору здобувача 3 курсу, після вивчення освітнього компонента «Кримінальне право (Загальна частина)». Вивчається паралельно з курсом «Кримінальне право (Особлива частина)».

Результати навчання:

Загальні компетентності передбачають:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК6. Здатність використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним;

- ЗК9. Здатність працювати в команді;
- ЗК 16. Здатність працювати автономно;
- ЗК 19. Здатність планувати та управляти часом;
- ЗК 20. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і обов'язків.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності для ОПП 081 ПРАВО передбачають:

- СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право;
- СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності;
- СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин;
- СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти;
- СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ;
- СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання (РН) для ОПП 081 ПРАВО передбачають:

- РН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин;
- РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел;
- РН 5. Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю;
- РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему;
- РН 7. Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами;
- РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло;
- РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності;
- РН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних;
- РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди;
- РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

В результаті опанування освітнього компонента «Кримінологія» здобувачі повинні:

знати: поняття предмета, методологічну базу дослідження, принципи, завдання і функції, історію виникнення і розвитку даного наукового напряму, співвідношення кримінології з іншими науками, поняття злочинності, кількісні ознаки злочинності, якісні ознаки злочинності, поняття латентної злочинності, глобальну картину злочинності, рівень, структуру і динаміку злочинності в Україні, географію злочинності в Україні, сучасний стан злочинності неповнолітніх в Україні, поняття причинності злочинності як центральної проблеми кримінології, причини злочинності в Україні та світі, поняття особистості злочинця як центральної проблеми кримінології, структуру особистості злочинця, її соціально-демографічну характеристику, її соціально-психологічну характеристику, механізм співвідношення соціального і біологічного в особистості злочинця і злочинній поведінці, умовну класифікацію і типологію злочинців, поняття

протидії злочинності, заходи протидії злочинності, суб'єктів протидії злочинності, поняття соціальних наслідків злочинності.

розуміти: основні завдання кримінології, природу злочинності в світі та Україні, та її наслідків, сутність процесу дослідження злочинності, її прогнозування та протидії їй в Україні.

вміти використовуючи отримані знання: 1) оцінювати масштаби злочинності в Україні та світі; 2) виявляти причини та умови злочинності в Україні; 3) самостійно робити кримінологічні прогнози; 4) пропонувати ефективні заходи з протидії злочинності.

Методичні рекомендації до вивчення освітнього компонента. Процес навчання будується з використанням активних методів поєднання аудиторних занять із самостійною роботою. Кожна тема доповнена завданнями для самостійної та індивідуально-дослідницької роботи. Виконання *завдань* покликане сприяти розвитку у здобувачів аналітичного мислення, вміння самостійно працювати з джерелами кримінологічної інформації, результатами кримінологічних досліджень, кримінологічними теоретичними та нормативно-правовими джерелами, вміння систематизувати отримані знання.

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	Годин	Лекції	Практичні	Семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	5	3	90	14	14	-	-	60	2	залік
Заочна	3	5	3	90	4	4	-	-	82	-	залік

СТРУКТУРА ЗМІСТУ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	Лаб	інд	с.р.		Л	п	Лаб	Інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. «**Теоретична кримінологія**».												

Тема 1. Наука кримінологія	9	1	1			7	9	1				8
Тема 2. Злочинність	11	2	2			7	11	1				10
Тема 3. Причини та умови злочинності	9	1	1			7	11		1			10
Тема 4. Особистість злочинця	12	2	2			8	7		1			6
Тема 5. Протидія злочинності	9	1	1			7	8					8
Разом за ЗМ1	50	7	7			36	46	2	2			42
Змістовий модуль 2. «Кримінологічний аналіз окремих видів злочинності».												
Тема1. Призонізація. Рецидивна та професійна злочинність	10	2	2			6	11	1				10
Тема 2. Насильницька та сімейно-побутова злочинність	10	2	2			6	11	1				10
Тема 3. Наркозлочинність та кіберзлочинність	10	2	2			6	11		1			10
Тема 4. Корислива та пенітенціарна злочинність	10	1	1		2	6	11		1			10
Разом за ЗМ 2	40	7	7		2	24	44	2	2			40
Усього годин	90	14	14		2	60	90	4	4			82

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

№	Назва теми
1	**1.1 НАУКА КРИМІНОЛОГІЯ** 1. Вступ до кримінології. 2. Предмет і функції кримінології. 3. Кримінологія в системі наук. 4. Система кримінології. 5. Основні етапи розвитку кримінології. 6. Сучасна українська кримінологія: стан, проблеми і завдання. **Література** 1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 10-63. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В.

	Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 8-25. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 12-32. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 12-28. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 9-30.
2	**1.2. ЗЛОЧИННІСТЬ** 1. Поняття злочинності. 2. Кількісні показники злочинності. 3. Якісні показники злочинності. 4. Латентна злочинність: поняття, види та рівні. 5. «Фонові явища»: поняття та види. 6. Соціальні наслідки злочинності: поняття та структура. 7. Стан злочинності в умовах воєнного стану. **Література** 1. Генеральна прокуратура України. URL: https://www.gp.gov.ua/ . 2. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 26-40. 3. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 50-72. 4. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 64-163. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 31-74.
3	**1.3. ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ЗЛОЧИННОСТІ** 1. Причинність злочинності в кримінології: поняття, підходи до розуміння. 2. Поняття причин та умов злочинності в кримінології. 3. Класифікація причин та умов злочинності. 4. Основні теорії причин злочинності: 4.1. Теорія аномії/напруження (Д.Е. Дюркгейм, Р. К. Мертон). 4.2. Теорія диференціальної асоціації (Е. Саверланд). 4.3. Теорії стигматизації/таврування (Ф. Танненбаум, Е. Лемерт, К. Уед). 4.4. Антропологічна теорія (Ч. Ломброзо). 4.5. Теорія делінквентних субкультур (А. Коен). 4.6. Генетичний підхід в поясненні причин злочину. 4.7. Комплекс сваволі та ілюзій (О.М. Костенко). 5. Причини та умови конкретного виду злочинності. 6. Причини злочинності в умовах воєнного стану.

	Література 1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 165-225. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 72-82. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 75-92. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 73-85. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 89-100.
4	**1.4. ОСОБИСТІСТЬ ЗЛОЧИНЦЯ** 1. Особистість злочинця як центральна проблема кримінології. 2. Структура особистості злочинця. 3. Співвідношення соціального і біологічного в особистості злочинця і злочинній поведінці. 4. Кримінологічна класифікація і типологія злочинців. 5. Механізм злочинної поведінки особистості злочинця: поняття та елементи. **Література** 1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 227-274. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 99-116. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 130-140. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 76-87. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 75-88.
5	**1.5. ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ** 1. Поняття протидії злочинності. 2. Заходи протидії злочинності. 3. Суб’єкти протидії злочинності. 4. Протидія злочинності в умовах воєнного стану. **Література**

	1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 348-405. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 194-210. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 156-172. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 129-141. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 110-128.
6	**2.1. ПРИЗОНІЗАЦІЯ. РЕЦИДИВНА ТА ПРОФЕСІЙНА ЗЛОЧИННІСТЬ** 1. Глобальна картина призонізації населення в світі. 2. Стан рецидивної злочинності. 3. Причини та умови рецидивної злочинності. 4. Протидія рецидивній злочинності. 5. Професійна злочинність: поняття, види та стан. 6. Причини та умови професійної злочинності. 7. Протидія професійній злочинності. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 477-519. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 187-200. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 199-218. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 185-193, 287-300. 5. Макаренко Н.К. Професійна злочинність в Україні: кримінологічний аналіз і запобігання : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 467 с.
7	**2.2. НАСИЛЬНИЦЬКА ТА СІМЕЙНО-ПОБУТОВА ЗЛОЧИННІСТЬ** 1. Глобальна картина насильницької злочинності в світі. 2. Стан насильницької злочинності в Україні. 3. Причини та умови, що сприяють насильницькій злочинності. 4. Особа злочинця, що вчиняє насильницькі кримінальні правопорушення. 5. Основні напрями протидії насильницькій злочинності з врахуванням

	віктимологічної складової. 6. Стан сімейно-побутової злочинності в Україні. 7. Криміногенні фактори, що сприяють сімейно-побутовій злочинності. 8. Особа злочинця, що вчиняє сімейно-побутові кримінальні правопорушення. 9. Основні напрями протидії сімейно-побутовій злочинності з врахуванням віктимологічної складової. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 271-281. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 223-232. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 240-251. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 267-286. 5. Продан Т.В. Домашнє насильство: кримінологічна характеристика та система протидії. Criminal Justice: Hans Gross's Vision and the Present Day : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2026. С. 355-381.
8	**2.3. НАРКОЗЛОЧИННІСТЬ ТА КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ.** 1. Кримінологічна характеристика наркоманії та незаконного обігу наркотичних засобів. 2. Детермінанти кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків. 3. Протидія наркоманії та незаконному обігу наркотичних засобів. 4. Стан кіберзлочинності в Україні. 5. Причини та умови кіберзлочинності. 6. Характеристика осіб, які вчиняють кіберзлочини. 7. Протидія кіберзлочинності. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 341-392. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 278-295. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 298-315. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 194-214. 5. Продан Т.В. Наркозлочинність: сучасні реалії та напрями протидії. Human rights and public governance : Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2025. P. 506-536.

9	**2.4. КОРИСЛИВА ТА ПЕНІТЕНЦІАРНА ЗЛОЧИННІСТЬ** 1. Корислива злочинність: поняття, види та стан. 2. Причини і умови корисливої злочинності. 3. Особа злочинця, що вчиняє корисливі кримінальні правопорушення. 4. Протидія корисливій злочинності. 5. Стан пенітенціарної злочинності в Україні. 6. Детермінанти пенітенціарної злочинності. 7. Характеристика осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення в місцях несвободи. 8. Протидія пенітенціарній злочинності. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 546-573. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 300-310. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 320-335. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 287-300. 5. Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

ТЕМАТИКА ТА ПИТАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

№	Назва теми
1	**1.1 НАУКА КРИМІНОЛОГІЯ** 1. Вступ до кримінології. 2. Предмет і функції кримінології. 3. Кримінологія в системі наук. 4. Система кримінології. 5. Основні етапи розвитку кримінології. 6. Сучасна українська кримінологія: стан, проблеми і завдання. **Література** 1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 10-63. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй,

	С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 8-25. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 12-32. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 12-28. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 9-30.
2	**1.2. ЗЛОЧИННІСТЬ** 1. Поняття злочинності. 2. Кількісні показники злочинності. 3. Якісні показники злочинності. 4. Латентна злочинність: поняття, види та рівні. 5. «Фонові явища»: поняття та види. 6. Соціальні наслідки злочинності: поняття та структура. 7. Стан злочинності в умовах воєнного стану. **Література** 1. Генеральна прокуратура України. URL: https://www.gp.gov.ua/. 2. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 26-40. 3. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 50-72. 4. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 64-164. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 31-74.
3	**1.3. ПРИЧИНИ ТА УМОВИ ЗЛОЧИННОСТІ** 1. Причинність злочинності в кримінології: поняття, підходи до розуміння.\ 2. Поняття причин та умов злочинності в кримінології. 3. Класифікація причин та умов злочинності. 4. Основні теорії причин злочинності: 4.1. Теорія аномії/напруження (Д.Е. Дюркгейм, Р. К. Мертон). 4.2. Теорія диференціальної асоціації (Е. Саверланд). 4.3. Теорії стигматизації/таврування (Ф. Танненбаум, Е. Лемерт, К. Уед). 4.4. Антропологічна теорія (Ч. Ломброзо). 4.5. Теорія делінквентних субкультур (А. Коен). 4.6. Генетичний підхід в поясненні причин злочину.\ 4.7. Комплекс сваволі та ілюзій (О.М. Костенко). 5. Причини та умови конкретного виду злочинності. 6. Причини злочинності в умовах воєнного стану.

	Література 1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 165-225. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 72-82. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 75-92. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 73-85. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 89-100.
4	**1.4. ОСОБИСТІСТЬ ЗЛОЧИНЦЯ** 1. Особистість злочинця як центральна проблема кримінології. 2. Структура особистості злочинця. 3. Співвідношення соціального і біологічного в особистості злочинця і злочинній поведінці. 4. Кримінологічна класифікація і типологія злочинців. 5. Механізм злочинної поведінки особистості злочинця: поняття та елементи. **Література** 1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 227-248. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 99-116. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 130-140. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 76-87. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 75-88.
5	**1.5. ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ** 1. Поняття протидії злочинності. 2. Заходи протидії злочинності. 3. Суб’єкти протидії злочинності. 4. Протидія злочинності в умовах воєнного стану. **Література** 1. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов,

	Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. С. 348-405. 2. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 194-210. 3. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 156-172. 4. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 129-141. 5. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 110-128.
6	**2.1. ПРИЗОНІЗАЦІЯ. РЕЦИДИВНА ТА ПРОФЕСІЙНА ЗЛОЧИННІСТЬ** 1. Глобальна картина призонізації населення в світі. 2. Стан рецидивної злочинності. 3. Причини та умови рецидивної злочинності. 4. Протидія рецидивній злочинності. 5. Професійна злочинність: поняття, види та стан. 6. Причини та умови професійної злочинності. 7. Протидія професійній злочинності. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 477-519. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 187-200. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 199-218. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 185-193, 287-300. 5. Макаренко Н.К. Професійна злочинність в Україні: кримінологічний аналіз і запобігання : монографія. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. 467 с.
7	**2.2. НАСИЛЬНИЦЬКА ТА СІМЕЙНО-ПОБУТОВА ЗЛОЧИННІСТЬ** 1. Глобальна картина насильницької злочинності в світі. 2. Стан насильницької злочинності в Україні. 3. Причини та умови, що сприяють насильницькій злочинності. 4. Особа злочинця, що вчиняє насильницькі кримінальні правопорушення. 5. Основні напрями протидії насильницькій злочинності з врахуванням віктимологічної складової. 6. Стан сімейно-побутової злочинності в Україні.

	7. Криміногенні фактори, що сприяють сімейно-побутовій злочинності. 8. Особа злочинця, що вчиняє сімейно-побутові кримінальні правопорушення. 9. Основні напрями протидії сімейно-побутовій злочинності з врахуванням віктимологічної складової. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 271-281. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 223-232. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 240-251. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 267-286. 5. Продан Т.В. Домашнє насильство: кримінологічна характеристика та система протидії. Criminal Justice: Hans Gross's Vision and the Present Day : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2026. С. 355-381.
8	**2.3. НАРКОЗЛОЧИННІСТЬ ТА КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ.** 1. Кримінологічна характеристика наркоманії та незаконного обігу наркотичних засобів. 2. Детермінанти кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків. 3. Протидія наркоманії та незаконному обігу наркотичних засобів. 4. Стан кіберзлочинності в Україні. 5. Причини та умови кіберзлочинності. 6. Характеристика осіб, які вчиняють кіберзлочини. 7. Протидія кіберзлочинності. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 341-392. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 278-295. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 298-315. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 194-214. 5. Продан Т.В. Наркозлочинність: сучасні реалії та напрями протидії. Human rights and public governance : Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2025. P. 506-536.
9	**2.4. КОРИСЛИВА ТА ПЕНІТЕНЦІАРНА ЗЛОЧИННІСТЬ**

	1. Корислива злочинність: поняття, види та стан. **2.** Причини і умови корисливої злочинності. **3.** Особа злочинця, що вчиняє корисливі кримінальні правопорушення. **4.** Протидія корисливій злочинності. **5.** Стан пенітенціарної злочинності в Україні. **6.** Детермінанти пенітенціарної злочинності. **7.** Характеристика осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення в місцях несвободи. **8.** Протидія пенітенціарній злочинності. **Література** 1. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2020. С. 546-573. 2. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2 ге вид., перероб. та допов. Харків : Право, 2018. С. 300-310. 3. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. С. 320-335. 4. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора, заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. С. 287-300. 5. Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

№ з/п	Назва теми	К-сть год
1	**Тема 1.** Наука кримінологія: 1. Визначте відносно самостійні розділи кримінології. 2. Розкрийте взаємозв'язок кримінології з психологією. 3. Розкрийте взаємозв'язок кримінології з соціологією. 4. Розкрийте взаємозв'язок кримінології з математикою. 5. Розкрийте взаємозв'язок кримінології з педагогікою. 6. Розкрийте взаємозв'язок кримінології з девіантологією. 7. Розкрийте взаємозв'язок кримінології з конфліктологією.	**7**
2	**Тема 2.** Злочинність: 1. Охарактеризуйте сучасний стан незаконного обігу зброї в Україні. 2. Охарактеризуйте сучасний стан хуліганства в Україні. 3. Охарактеризуйте сучасний стан крадіжок в Україні. 4. Охарактеризуйте сучасний стан грабежів в Україні. 5. Охарактеризуйте сучасний стан розбоїв в Україні. 6. Охарактеризуйте сучасний стан шахрайства в Україні. 7. Охарактеризуйте сучасний стан контрабанди в Україні. 8. Охарактеризуйте сучасний стан вимагання в Україні.	**7**

3	**Тема 3**. Причини та умови злочинності: 1. Охарактеризуйте теорії «екологічного» напряму. 2. Охарактеризуйте теорії культурної девіантності. 3. Охарактеризуйте теорії контролю. 4. Охарактеризуйте теорії соціальної реакції. 5. Охарактеризуйте теорії соціального навчання. 6. Охарактеризуйте біосоціальні теорії.	**7**
4	**Тема 4.** Особистість злочинця: 1. Охарактеризуйте портрет жінки-злочинниці. 2. Охарактеризуйте портрет неповнолітнього злочинця. 3. Охарактеризуйте портрет особи, яка вчиняє насильницькі кримінальні правопорушення. 4. Охарактеризуйте портрет особи, яка вчиняє корисливі кримінальні правопорушення.	**8**
5	**Тема 5.** Протидія злочинності: 1. Визначте основні напрями протидії злочинності неповнолітніх. 2. Визначте основні напрями протидії жіночій злочинності. 3. Визначте основні напрями протидії корисливої злочинності. 4. Визначте основні напрями протидії необережній злочинності.	**7**
6	**Тема 6.** Призонізація. Рецидивна та професійна злочинність: 1. Розкрийте класифікацію рецидивістів. 2. Визначте кримінологічне прогнозування рецидивної злочинності. 3. Розкрийте механізм індивідуальної злочинної поведінки професійного злочинця. 4. Охарактеризуйте громадськість як суб'єкт протидії професійній злочинності.	**6**
7	**Тема 7.** Насильницька та сімейно-побутова злочинність: 1. Охарактеризуйте види насильницької злочинності. 2. Проаналізуйте віктимологічні складові причинного комплексу насильницької злочинності. 3. Визначте роль криміногенних ситуацій в причинному комплексі сімейно-побутової злочинності. 4. Проаналізуйте основні проблеми протидії сімейно-побутовій злочинності.	**6**
8	**Тема 8.** Наркозлочинність та кіберзлочинність: 1. Розкрийте взаємозв'язок наркобізнесу та наркоманії з транснаціональними злочинними організаціями. 2. Охарактеризуйте діяльність міжнародних організацій по запобіганню наркозлочинності 3. Проаналізуйте механізм протидії наркозлочинності в мережі Інтернет. 4. Розкрийте типологію кіберзлочинців. 5. Охарактеризуйте географію поширення кіберзлочинності в Україні та світі.	**6**
9	**Тема 9.** Корислива та пенітенціарна злочинність: 1. Охарактеризуйте глобальну картину корисливої злочинності у світі. 2. Розкрийте роль криміногенних ситуацій в причинному комплексі корисливої злочинності. 3. Проаналізуйте механізм злочинної поведінки особи, що вчиняє злочини в місцях несвободи. 4. Визначте основні проблеми протидії пенітенціарній злочинності.	**6**

Разом		**60**

Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів

Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача, визначається навчальним планом і становить 66,6% загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення даної дисципліни. Адже повноцінне оволодіння навчальним матеріалом передбачає систематичну постійну роботу здобувачів для закріплення знань.

Послідовність і зміст розділів, визначених навчальною програмою, а також перелік питань для самоконтролю забезпечують цілісність лекційного і практичного засвоєння матеріалу. Необхідно перетворити здобувача з пасивного споживача знань на активного їх творця, здатного сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат та фахове застосування. Досвід постійної роботи здобувачів стане не тільки важливою формою навчального процесу та визначиться розширенням знань з дисципліни «Кримінологія», а й стане основою творчого саморозвитку фахівця у процесі трудової діяльності.

Самостійна робота – це форма навчання, в якій здобувач засвоює необхідні знання, опановує уміннями і навиками, навчається планомірно і систематично працювати, мислити, формує свій стиль розумової діяльності

Самостійна робота над освітнім компонентом «Кримінологія» може включати:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання;
- поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації;
- підготовка до виступу на практичних заняттях;
- систематизацію вивченого матеріалу перед модуль-контролем та заліком;
- опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей;
- переклад іноземних джерел встановленої тематики;
- розв’язування практичних задач та казусів;
- проходження курсів за тематикою робочої програми освітнього компонента на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідними сертифікатами (з можливістю верифікації їх справжності на таких онлайн-платформах).

Методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів передбачає засоби самоконтролю (питання та завдання для самоконтролю). Дидактичне забезпечення самостійної роботи здобувачів також передбачає використання інформаційних технологій.

Самостійна та індивідуальна робота здобувачів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної навчальної дисципліни чи окремої теми: підручниками, навчальними та навчально-методичними посібниками, науковою літературою та періодичними виданнями.

ТЕМАТИКА ІНДЗ

№ з/п	Назва теми
1.	Кримінологічна картина домашнього насильства в Україні.
2.	Кримінологічна характеристика зґвалтувань.
3.	Основні теорії причин злочинності.
4.	Кримінологічна характеристика організованої злочинності.
5.	Кримінологічна характеристика транснаціональної організованої злочинності.
6.	Біологічні концепції причин злочинності.

7.	Кримінологічна характеристика жіночої злочинності.
8.	Кримінологічна характеристика та протидія злочинності неповнолітніх.
9.	Злочинність в місцях позбавлення волі та протидія їй.
10.	Кримінологічна характеристика та протидія необережній злочинності.
11.	Екологічна злочинність: стан та шляхи протидії.
12.	Кримінологічна-характеристика корисливо-насильницької злочинності.
13.	Кримінологічна характеристика та протидія корупційній злочинності.
14.	Кримінологічна картина економічної злочинності.
15.	Кримінологічна характеристика «фонових явищ».
16.	Кримінологічна характеристика вуличної злочинності.
17.	Сучасний стан торгівлі людьми в Україні.
18.	Кримінальна субкультура неповнолітніх.
19.	Кримінологічна характеристика та протидія кримінальним правопорушенням у сфері господарської діяльності.
20.	Кримінологічна політика України.

- ✓ **ІНДЗ – для змістового модуля, або навчальної дисципліни за власним вибором здобувача вищої освіти, узгодженим з викладачем**

Методичні рекомендації до написання ІНДЗ

Мета й етапи підготовки роботи

Метою ІНДЗ є поглиблення і закріплення здобувачами теоретичних знань та набуття вмінь пов'язувати свої знання з практикою. ІНДЗ виконується за власним вибором здобувача. Здобувач має право виконати одне ІНДЗ за період вивчення навчальної дисципліни або у першому або у другому модулі. Виконання ІНДЗ дає здобувачеві можливість навчитися самостійно використовувати й узагальнювати теоретичні положення та інформаційні матеріали, формулювати власні погляди стосовно невирішених проблем та обґрунтовувати висновки і пропозиції, спрямовані на їх вирішення та отримати додаткові бали до модуль-контролю.

2. Основні етапи виконання ІНДЗ

І. Вибір теми та визначення завдань дослідження.

ІІ. Добір та вивчення літератури, збирання та обробка інформації.

ІІІ. Складання плану роботи.

ІV. Написання та оформлення ІНДЗ.

3. Структура та обсяг ІНДЗ

ІНДЗ повинно мати чітку логічну побудову з відповідними складовими елементами. Традиційно ІНДЗ складається зі вступу, основної частини та висновків.

У вступі дають оцінку сучасного стану досліджуваної проблеми. Основна частина роботи поділяється на кілька розділів. Перший з них, зазвичай, присвячується теоретико-методологічним питанням досліджуваної теми; інші – питанням аналізу досліджуваної проблеми, обґрунтуванню висновків та пропозицій щодо її вирішення.

У висновках стисло підсумовують результати дослідження. Тут містяться висновки і пропозиції, що показують, якою мірою досягнута мета та вирішені завдання, поставлені у вступі.

Обсяг ІНДЗ – 5-8 сторінок формату А 4 комп'ютерного набору. Приблизний обсяг структурних складових тексту ІНДЗ (кількість сторінок): вступ – 1; основна частина – 3-6; висновки – 1.

1. Оформлення та захист ІНДЗ.

ІНДЗ має бути написано українською мовою та правильно оформлено. Текст роботи повинен розміщуватися на одній сторінці аркуша паперу, з полями не менш як 30 мм – зліва, 15 мм – справа, 20 мм – вгорі, 20 мм – внизу. Роботу комплектують у такій послідовності: титульна сторінка, зміст, вступ, основна частина, висновки, список літератури, додатки (в разі необхідності).

Зміст оформляють у вигляді переліку назв розділів роботи, для кожного з яких вказують відповідний номер початкової сторінки тексту. Розділи позначають арабськими цифрами (1, 2, 3), підрозділи позначають номером розділу та підрозділу через крапку (1.1, 1.2 або 2.1, 2.2 і т. д.).

Обсяг роботи визначається вмінням здобувача стисло і водночас вичерпно розкрити тему, зробити висновки та обгрунтувати власні пропозиції – в межах 5-8 сторінок тексту, шрифтом 14 через півтора інтервалу.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляють арабськими цифрами унизу сторінки, але на титульній сторінці (перша сторінка роботи) і на сторінці, де знаходиться зміст номер сторінки не проставляють.

Ілюстративний матеріал у формі схем, діаграм, графіків тощо оформляється таким чином: знизу під ілюстрацією з великої букви пишуть слово «Рис.» і проставляють його номер, який складається з номера розділу та порядкового номера рисунка у даному розділі. Наприклад: Рис. 2.1 – перший рисунок другого розділу.

Текст ІНДЗ повинен бути оригінальним і відповідати правилам академічної доброчесності, що діють у ЧНУ імені Юрія Федьковича («Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/vupnho4k/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf). Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмно-технічних засобів за допомогою однієї або декількох програм, на які Університет має ліцензії або угоду на використання.

Критерієм оригінальності творів використовується показник рівня оригінальності тексту у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат відповідно до вищевказаного положення.

У тексті обов’язково мають бути зроблені посилання на джерела, з яких була запозичена цифрова інформація, а також цитати, що наводяться в дослідженні. Посилання на джерела рекомендується здійснювати посторінково наприклад:

При виконанні ІНПЗ зверніть увагу на:

1) необхідність структурування наданого матеріалу і збереження логіки викладу;
2) врахування зарубіжного досвіду обраної проблематики;
3) особливості вітчизняної практики;

Критерії оцінювання ІНДЗ

Відповідність змісту роботи окресленому завданню оцінюватиметься за наступними критеріями:

№	Критерії оцінювання ІНДЗ	К-ть балів (максимум 10 балів)
1.	рівень теоретичних знань здобувача;	**2**
2.	рівень опрацювання здобувачем нормативно-правових актів;	**2**

3.	аналіз судової практики/правових позицій ВС, ЄСПЛ/ статистичних даних;	**3**
4.	рівень обґрунтування необхідності/доцільності пропонованих новацій.	**3**

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

Навчання та викладання побудоване на компетентнісному і студентоцентричному підходах, принципах академічної свободи і академічної доброчесності.

Базується на інтерактивному навчанні практичного спрямування у формах лекцій (лекція-диспут, консультація, дискусія, лекція-презентація), практичних занять самостійної та індивідуальної роботи здобувачів, вирішення кейсів, індивідуального підходу до кожного здобувача, використання он-лайн платформ «Kahoot» та «Neorpod».

З метою забезпечення викладання освітнього компонента «Кримінологія» використовуються методи і засоби навчання, передбачені Положенням про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 20 липня 2026 року) https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-orhanizatsiiu-osvitnoho-protsesu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/

Методи навчання та викладання:

- методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, навчальні дискусії, бінарні методи навчання;
- методи контролю і самоконтролю у навчанні: опитування, тестування, есе;
- кейс-метод;
- метод «мозкового штурму»;
- робота в малих групах;
- проходження курсів за тематикою робочої програми освітнього компонента на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідними сертифікатами (з можливістю верифікації їх справжності на таких онлайн-платформах);
- ділова гра.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Формами поточного контролю знань здобувачів є усна відповідь здобувача, бліц-опитування; письмова самостійна робота; виконання практичних і науково-дослідних (індивідуальних та групових) завдань; підготовка та захист відповідних презентацій; розв’язання кейсів з практичних завдань та задач-казусів.

Формою підсумкового контролю є **залік.** Бали поточного та підсумкового контролю підсумовуються (кількість балів за М1 + кількість балів за М2 + кількість балів за залік).

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 50 балів здобувач набирає при поточних видах контролю методом додавання балів, одержаних ним на практичних заняттях, 50 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

Засоби контролю

Основними засобами контролю, що полягають в оцінці засвоєння здобувачами навчального матеріалу є :

- усне опитування,
- контрольні роботи,
- розв'язання кейсів з практичних завдань,
- розв'язання задач-казусів,
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень,
- презентації та виступи на засіданнях гуртка кафедри,
- реферативні доповіді,
- есе,
- проходження курсів за тематикою робочої програми освітнього компонента на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджено відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на таких онлайн-платформах;
- залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

<table>
<tr><td colspan="10">РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА МОДУЛЯМИ
Поточне оцінювання
(аудиторна та самостійна робота)</td><td>Підсумковий контроль
Залік</td><td>Сумарна к-ть балів (мах.)</td></tr>
<tr><td colspan="6">МОДУЛЬ І</td><td colspan="4">МОДУЛЬ ІІ</td><td></td><td></td></tr>
<tr><td>1.1</td><td>1.2</td><td>1.3</td><td>1.4</td><td>1.5</td><td></td><td>2.1</td><td>2.2</td><td>2.3</td><td>2.4</td><td rowspan="2"></td><td rowspan="2">50</td><td rowspan="2">100</td></tr>
<tr><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td>5</td><td></td><td>6</td><td>6</td><td>7</td><td>6</td></tr>
<tr><td colspan="6">ВСЬОГО – 25</td><td colspan="4">ВСЬОГО – 25</td><td></td><td></td></tr>
</table>

(Коментар: Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни).

Мінімальний пороговий рівень позитивної оцінки (зараховано) є 50 балів.

Критерії поточного оцінювання здобувачів вищої освіти на практичному занятті

Максимальна кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики
Середня кількість балів за тему практичного	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями. Під час заняття

заняття	продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики
Мінімальна кількість балів за тему практичного заняття	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні; практичні навички та вміння мають поверхневий характер, потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками/не в повному обсязі.
0 балів за тему практичного заняття	здобувач не готовий до заняття, не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки, не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.

Критерії підсумкового оцінювання здобувачів вищої освіти

Бали поточного та підсумкового контролю підсумовуються (кількість балів за М1 + кількість балів за М2 + кількість балів за залік). Максимальна кількість балів, зароблених здобувачем може бути 100 балів.

• оцінка **A «зараховано»** — здобувач вищої освіти повною мірою розкриває питання, винесені на залік, вільно оперує поняттями і науковою термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і здатний аргументовано її доводити;
• оцінка **B «зараховано»** — загалом рівень знань здобувача вищої освіти відповідає викладеному, але він припускається певних помилок при розв'язанні завдань, винесених на залік, обґрунтування неточні, не наводяться обґрунтовані докази;
• оцінка **C «зараховано»** — здобувач вищої освіти не дає точні визначення понять, припускається певних помилок при розв'язанні завдань, винесених на залік, обґрунтування неточні, не наводяться обґрунтовані докази;
• оцінка **D «зараховано»** — здобувач вищої освіти розкриває питання, винесені на залік у загальних рисах, розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно;
• оцінка **E «зараховано»** — здобувач вищої освіти не розкриває питання в повному обсязі, лише у загальних рисах, не розуміє практичного застосування норм законодавства, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно, непослідовно;
• оцінка **Fx «не зараховано»** — здобувач вищої освіти не може відповісти на поставлені запитання або відповідає неправильно, не розуміє сутності питань, не може зробити висновки.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	**Оцінка за шкалою ЄКТС**	
	Оцінка (бали)	**Пояснення за розширеною шкалою**
Відмінно	A (90-100)	Відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	Добре

Задовільно	D (60-69)	Задовільно
	E (50-59)	Достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

1. Вступ до кримінології.
2. Предмет і функції кримінології.
3. Кримінологія в системі наук.
4. Система кримінології.
5. Сучасна українська кримінологія: стан, проблеми і завдання.
6. Поняття злочинності.
7. Кількісні показники злочинності.
8. Якісні показники злочинності.
9. Латентна злочинність: поняття, види та рівні.
10. «Фонові явища»: поняття та види.
11. Соціальні наслідки злочинності: поняття та структура.
12. Стан злочинності в умовах воєнного стану.
13. Причинність злочинності в кримінології: поняття, підходи до розуміння.
14. Поняття причин та умов злочинності в кримінології.
15. Класифікація причин та умов злочинності.
16. Теорія аномії/напруження (Д.Е. Дюркгейм, Р. К. Мертон).
17. Теорія диференціальної асоціації (Е. Саверланд).
18. Теорії стигматизації/таврування (Ф. Танненбаум, Е. Лемерт, К. Уед).
19. Антропологічна теорія (Ч. Ломброзо).
20. Теорія делінквентних субкультур (А. Коен).
21. Генетичний підхід в поясненні причин злочину.
22. Комплекс сваволі та ілюзій (О.М. Костенко).
23. Причини та умови конкретного виду злочинності.
24. Причини злочинності в умовах воєнного стану.
25. Особистість злочинця як центральна проблема кримінології.
26. Структура особистості злочинця.
27. Співвідношення соціального і біологічного в особистості злочинця і злочинній поведінці.
28. Кримінологічна класифікація і типологія злочинців.
29. Механізм злочинної поведінки особистості злочинця: поняття та елементи.
30. Поняття протидії злочинності.
31. Заходи протидії злочинності.
32. Суб’єкти протидії злочинності.
33. Протидія злочинності в умовах воєнного стану.
34. Глобальна картина призонізації населення в світі.

35. Стан рецидивної злочинності.
36. Причини та умови рецидивної злочинності.
37. Протидія рецидивній злочинності.
38. Професійна злочинність: поняття, види та стан.
39. Причини та умови професійної злочинності.
40. Протидія професійній злочинності.
41. Глобальна картина насильницької злочинності в світі.
42. Стан насильницької злочинності в Україні.
43. Причини та умови, що сприяють насильницькій злочинності.
44. Особа злочинця, що вчиняє насильницькі кримінальні правопорушення.
45. Основні напрями протидії насильницькій злочинності з врахуванням віктимологічної складової.
46. Стан сімейно-побутової злочинності в Україні.
47. Криміногенні фактори, що сприяють сімейно-побутовій злочинності.
48. Особа злочинця, що вчиняє сімейно-побутові кримінальні правопорушення.
49. Основні напрями протидії сімейно-побутовій злочинності з врахуванням віктимологічної складової.
50. Кримінологічна характеристика наркоманії та незаконного обігу наркотичних засобів.
51. Детермінанти кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним обігом наркотиків.
52. Протидія наркоманії та незаконному обігу наркотичних засобів.
53. Стан кіберзлочинності в Україні.
54. Причини та умови кіберзлочинності.
55. Характеристика осіб, які вчиняють кіберзлочини.
56. Протидія кіберзлочинності.
57. Корислива злочинність: поняття, види та стан.
58. Причини і умови корисливої злочинності.
59. Особа злочинця, що вчиняє корисливі кримінальні правопорушення.
60. Протидія корисливій злочинності.
61. Стан пенітенціарної злочинності в Україні.
62. Детермінанти пенітенціарної злочинності.
63. Характеристика осіб, які вчиняють кримінальні правопорушення в місцях несвободи.
64. Протидія пенітенціарній злочинності.
65. Відносно самостійні розділи кримінології.
66. Взаємозв'язок кримінології з психологією.
67. Взаємозв'язок кримінології з соціологією.
68. Взаємозв'язок кримінології з девіантологією.
69. Взаємозв'язок кримінології з конфліктологією.
70. Сучасний стан незаконного обігу зброї в Україні.
71. Сучасний стан хуліганства в Україні.
72. Сучасний стан крадіжок в Україні.
73. Сучасний стан грабежів в Україні.
74. Сучасний стан вимагання в Україні.
75. Теорії «екологічного» напряму.
76. Теорії культурної девіантності.
77. Теорії контролю.
78. Теорії соціальної реакції.
79. Теорії соціального навчання.
80. Портрет жінки-злочинниці.
81. Портрет неповнолітнього злочинця.
82. Портрет особи, яка вчиняє насильницькі кримінальні правопорушення.
83. Портрет особи, яка вчиняє корисливі кримінальні правопорушення.

84. Основні напрями протидії жіночій злочинності.
85. Основні напрями протидії корисливої злочинності.
86. Основні напрями протидії необережній злочинності.
87. Кримінологічне прогнозування рецидивної злочинності.
88. Механізм індивідуальної злочинної поведінки професійного злочинця.
89. Громадськість як суб'єкт протидії професійній злочинності.
90. Віктимологічні складові причинного комплексу насильницької злочинності.
91. Роль криміногенних ситуацій в причинному комплексі сімейно-побутової злочинності.
92. Взаємозв'язок наркобізнесу та наркоманії з транснаціональними злочинними організаціями.
93. Діяльність міжнародних організацій по запобіганню наркозлочинності
94. Механізм протидії наркозлочинності в мережі Інтернет.
95. Типологія кіберзлочинців.
96. Географія поширення кіберзлочинності в Україні та світі.
97. Глобальна картина корисливої злочинності у світі.
98. Роль криміногенних ситуацій в причинному комплексі корисливої злочинності.
99. Механізм злочинної поведінки особи, що вчиняє злочини в місцях несвободи.

ЗАРАХУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Кожен здобувач має можливість отримати бали чи відпрацювати пропущені ним аудиторні години практичних занять, пройшовши курси за тематикою робочої програми освітнього компонента на онлайн-платформах неформальної освіти, що підтверджені відповідним сертифікатом з можливістю верифікації його справжності на цих онлайн-платформах. Кількість таких додаткових балів не може перевищувати максимальних меж за кожну тему, що визначені пунктом робочої програми освітнього компонента «Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «КРИМІНОЛОГІЯ»

Основна:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text
2. Про боротьбу з тероризмом: Закон України від 20 березня 2003 р.№ 638-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15#Text
3. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України: від 15.11.2001 р., № 2789-III. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2789-14#Text
4. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживання ними: Закон України від 15 лют. 1995 р. № 62/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/62/95-%D0%B2%D1%80#Text
5. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 черв. 1993 р. № 3341-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text
6. Про пробацію: Закон України від 5 лютого 2015 р. № 160-VIII. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/160-19
7. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31 жовтня 2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

8. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності від 15 листоп. 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text
9. Конвенція про кіберзлочинність: Міжнародний документ від 23.11.2001 року. URL: http://zakonl.rada.gov.ua/laws/show/994_575
10. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001-11#Text
11. Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї, що доповнює Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності: прийнятий резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15.11.2000 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_791
12. Рекомендації відносно міжнародного співробітництва в галузі запобігання злочинності та кримінального правосуддя в контексті розвитку. Резолюція ООН від 14.12.1990 URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_832
13. Кримінологія : підручник / А.М. Бабенко, О.Ю. Бусол, О.М. Костенко та ін. ; за заг. Ред. Ю.В. Нікітіна, С.Ф. Денисова, Є.Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. Та допов. Харків : Право, 2018. 416 с.
14. Кримінологія : підручник / Б.М. Головкін. Харків : Право, 2021. 384 с.
15. Кримінологія : підручник [Текст] / О. М. Джужа, В. В. Василевич, В. В. Чернєй, С. С. Чернявський та ін. ; за заг. Ред. Д-ра юрид. Наук, проф. В. В. Чернєя ; за наук. Ред. Д-ра юрид. Наук, проф. О. М. Джужі. Київ : Нац. Акад. внутр. Справ, 2020. 612 с.
16. Кримінологія. Академічний курс / кол. Авт. ; за заг. Ред. О. М. Литвинова. Київ : Кондо», 2018. 588 с.
17. Кримінологія (Загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Бандурка, О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2025. 616 с.
18. Кримінологія: підручник / А. М. Бабенко, О. Ю. Бусол, О. М. Костенко та ін.; за заг. Ред. Ю. В. Нікітіна, С. Ф. Денисова. Є. Л. Стрельцова. 2-ге вид., перероб. І допов. Харків: Право, 2018. 416 с.
19. Кримінологія: академічний підручник: [Богатирьов І.Г., Гусар Л.В., Колб О.Г, Тома М.Г. та ін.] за заг. Ред. Доктора юрид. Наук, професора , заслуженого діяча наук і техніки України Богатирьова І.Г. Чернівці: Технодрук, 2020. 336 с.
20. Кримінологія. Навчальний посібник для підготовки до іспитів / Тупчієнко Д.Л. ЦУЛ, 2020 240 с.
21. Пенітенціарна кримінологія: підручник / І.Г. Богатирьов, А.В. Боровик, О.М. Джужа та ін. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 464 с.
22. Продан Т.В., Гусар Л.В. Кримінологія : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 126 с.
23. Тимошенко В. І., Шакун В. І. Теоретичні основи кримінології : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 240 с.

Допоміжна:

1. Етіологія злочину : Теорії, аналіз, результат : монографія / Сергій Нежурбіда. Чернівці : Друк Арт, 2013. 432 с.
2. Довгунь К. Досвід США та Канади у сфері запобігання і протидії домашньому насильству. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 11. С. 111-114.
3. Кримінологічна теорія і практика: досвід, проблеми сьогодення та шляхи їх вирішення [Текст] : матеріали міжвузів. наук.-практ. круглого столу (Київ, 22 берез. 2019 р.) / [редкол.: В. В. Чернєй, С. Д. Гусарєв, С. С. Чернявський та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 341 с.

4. Кримінологія: історія та колаборантно-воєнні злочини в сучасній Україні: навчальний посібник / Лісовський П.М., Бортник В.А., Лісовська Ю.П. Ліра-К. 2023, 350 с.
5. Продан Т.В. Кримінологічна характеристика жіночої насильницької злочинності в Україні: Монографія. Чернівці: Технодрук, 2020. 284 с.
6. Продан Т.В. Кримінологічна характеристика кіберзлочинності. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2023. № 3. С. 415-417.
7. Продан Т.В. Кримінальна агресія як реакція на домашнє насильство. *Право і суспільство.* № 1. 2021. С. 199-203.
8. Продан Т.В., Ющик О.І. Стан кримінальних правопорушень у вигляді домашнього насильства. *Юридичний вісник*. 2021. № 4. С. 72-79.
9. Продан Т.В. Протидія домашньому насильству: досвід зарубіжних країн. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2021. № 8. С. 296-298.
10. Продан Т.В. Наркозлочинність: сучасні реалії та напрями протидії. Human rights and public governance : Scientific monograph. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2025. P. 506-536.
11. Продан Т.В. Домашнє насильство: кримінологічна характеристика та система протидії. Criminal Justice: Hans Gross's Vision and the Present Day : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2026. С. 355-381.
12. Продан Т.В. Злочинність в місцях несвободи: сучасний стан та напрями протидії. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2026. Серія ПРАВО. Вип. 93: ч. 4. С. 179-184.
13. Продан Т.В. Механізм запобігання жіночій насильницькій злочинності. *Підприємництво, господарство і право.* № 9. 2020. С. 203-208.
14. Тимошенко В.І., Шакун В.І. Теоретичні основи кримінології: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2021. 240 с.
15. Трепак В. М. Протидія корупції в Україні: теоретико-прикладні проблеми : монографія : монографія / В. М. Трепак. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. 2020. 442 с.
16. Харитоненко І.О. Феномен кіберзлочинності в сучасній кримінологічній теорії. *Часопис Київського університету права*. 2020. № 4. С. 401-404.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. «LEX» – Правовий портал України. URL: http://ukr-pravo.at.ua/
2. Генеральна прокуратура України. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/index.html
3. CrimeDataLab – платформа для аналізу офіційної статистики протидії злочинності. URL: https://karchevskiy.com/i-dovidnyk/
4. Державний комітет статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/
5. Економіко-правова бібліотека. URL: http://vuzlib.net/
6. Електронна бібліотека юридичної літератури. URL: http://pravoznavec.com.ua/
7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: https://reyestr.court.gov.ua/
8. Законодавство України (сайт ВРУ). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws
9. Ліга Закон. URL: http://www.ligazakon.ua/
10. Міністерство внутрішніх справ України. URL: http://mvs.gov.ua/
11. Міністерство юстиції України. URL: https://minjust.gov.ua/
12. Правова система Нормативні акти України. URL: http://nau.kiev.ua/
13. Студентський юридичний портал України. URL: http://the-law.at.ua/
14. Судова влада України. URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/
15. Сайт Європейського суду з прав людини. URL: https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&c

16. Сайт Конституційного Суду України. URL: http://www.ccu.gov.ua/
17. Сайт Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/
18. Сайт Вищого антикорупційного суду. URL: https://hcac.court.gov.ua/hcac/

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні освітнього компонента регламентовано чинними документами ЧНУ:

- ✓ «Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/
- ✓ «Політика використання штучного інтелекту в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;
- *додаткові обмеження чи вимоги* щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.